

Stichting De Rijckere-orgel 1776

p/a Jan van Hoofkwartier 74
4333 EB MIDDELBURG
www.derijckereorgel.nl
info@derijckereorgel.nl

NIEUWSBRIEF #16

7 september 2026

Beste belangstellende,

Op het moment van schrijven hebben we de Middelburgse orgelzomer 2026 net achter de rug. Het De Rijckere-orgel was in een drietal concerten te bewonderen en hoe! We kijken kort terug op de concerten van Tymen Jan Bronda, Menno van Delft en Benjamin Steens. Het feest rond de 250^e verjaardag van het De Rijckere-orgel gonst bij ons nog steeds na, bij u hopelijk ook. In deze editie leest u een paar bijdragen met persoonlijke indrukken. De werkzaamheden aan de galerijvloer vorderen gestaag, we tonen hier weer wat visuele impressies. Verder kijken we vooruit naar de in het kader van 400 jaar *Facultad organica* van Francisco Correa de Arauxo in samenwerking met het *Instituto del Órgano Hispano* georganiseerde masterclass met de toonaangevende Spaanse organist Andrés Cea Galán. Deze vindt volgende week plaats. We kunnen u melden dat we op educatief gebied druk doende zijn met de voorbereidingen voor masterclasses in 2027 met Pieter Dirksen en Francesco Cera. Tenslotte leest u over de reeds eerder aangekondigde presentatie van het eerste album dat na de restauratie op het De Rijckere-orgel werd opgenomen door organist Michael Bennett en ensemble The Alchemy. Op financieel gebied kunnen we u melden dat we, nu praktisch alle uitgaven zijn gedaan, in staat zijn de verantwoording van ons subsidietraject bij de provincie Zeeland voor het einde van het jaar af te ronden. We hopen dat u, als u donateur bent en dit nog niet gedaan mocht hebben, uw donatie over het jaar 2026 aan ons wilt overmaken. De succesvol verlopen adoptie-actie van de registers hebben we een vervolg gegeven met een drietal te adopteren speelhulpen. De adoptanten van de registers worden vermeld op onze website. Meer informatie hierover vindt u op: <https://www.derijckereorgel.nl/steunons> Bij het aanbrengen van de laatste noodzakelijke voorzieningen op de galerij, het opbouwen van een degelijk onderhoudsfonds en uiteraard het verder ontplooien en uitbouwen van onze activiteiten blijft uw onmisbare financiële steun voor ons van het grootste belang. Alvast hartelijk dank! We wensen u veel leesplezier en hopen u snel weer te ontmoeten bij onze activiteiten.

Bram de Wolf
secretaris

In deze nieuwsbrief:

1. Terugblik De Rijckere-Festival	02
2. Facultad orgánica van Francisco Correa de Arauxo	07
3. Werkzaamheden aan de vloer van de galerij, vervolg	12
4. Terugblik op orgelzomer 2026 Orgelstad Middelburg	13
5. Masterclass met Pieter Dirksen	15
6. Masterclass met Francesco Cera	16
7. CD-presentatieconcert THE ALCHEMY	17
8. Onze wijnen en cd	19
9. Agenda 2026/2027	21

1. Terugblik De Rijckere-Festival op 26 & 27 juni 2026

Twee dagen lang waren de deuren van de Sint-Augustinuskerk te Middelburg geopend voor een rijk gevuld programma vol muziek en inspirerende ontmoetingen. Van het Instrumentenbouw Collectief Gent waren Kamiel Dockx, Lotte Vertenten en Myrddin Debrabandere aanwezig met een drietal bijzondere, door hen gebouwde reconstructies van historische klavierinstrumenten.

Aan de levendige en boeiende forumdiscussie onder leiding van Rein van der Kluit met Johan Zoutendijk (directeur Verschuieren Orgelbouw), Adjan Smitsman (directeur Elbertse & Van Vulpen Orgelbouw), Kamiel Dockx (Instrumentenbouw Collectief Gent en Verschuieren Orgelbouw) en Matthijs van der Moolen (Castello Consort) wijden we in onze volgende editie een apart artikel. Gezien de actualiteit van het thema van deze discussie, "De toekomst van historische orgelbouw: tussen dromen en uitdagingen", verdient dit meer dan een vluchtige weergave.

Nu het De Rijckere-orgel door de plaatsing van de nieuwe ornamenten zich in nagenoeg originele staat bevindt en daardoor tijdens ons festival letterlijk en figuurlijk een glansrol vervulde, zouden we haast vergeten dat het instrument in Beek gedurende een periode van bijna 100 jaar onder aanmerkelijk minder gunstige omstandigheden heeft moeten functioneren. Binnen de beperkte mogelijkheden die het Koningskerkje bood heeft men in die periode het kostbare orgel echter gekoesterd en daarmee de basis gelegd voor hoe wij er na de recente restauratie hier in Middelburg van kunnen genieten. Henk en Bertha Verkerk en Ingmar Woldring, respectievelijk voormalig koster van het Koningskerkje, geestelijk verzorger, regelmatig voorganger in de diensten aldaar en bovendien echtgenote van Henk, en één van de talrijke organisten die het orgel in Beek bespeelden, namen de moeite om naar Middelburg te komen om ons festival mee te maken. Zij delen hieronder hun ervaringen.

I.

"Herboren klanken..."

Vrijdag 26 juni togen we vanuit Beek (Limburg) naar Middelburg om een deel van het De Rijckere Festival bij te wonen. 250 jaar na de ingebruikname van het De Rijckere-orgel, dit was in Axel, is de restauratie en reconstructie van 'het jarige instrument' dat nu in de Sint-Augustinuskerk in Middelburg staat, helemaal voltooid. Proficiat!

Waarom wij uit Beek naar Middelburg kwamen? Het bijzondere De Rijckere-orgel heeft zo'n 100 jaar in het Hervormde, later Protestantse kerkje in Beek gestaan. Wij hebben er zo'n 25 jaar, tijdens de erediensten en andere gelegenheden, van mogen genieten. Het orgel is ons dierbaar; niet omdat we orgelkenners zijn, maar om de klanken van het orgel die we gehoord hebben en die ons hart geraakt hebben tijdens diensten, feesten en op verdrietige momenten, zoals bij uitvaarten.

We zijn heel dankbaar dat het orgel, nadat het kerkje in Beek verkocht was, zo'n mooie plek gekregen heeft in Middelburg. En dat het niet alleen gerestaureerd is, maar ook gereconstrueerd. Dat de aanpassingen die indertijd gemaakt moesten worden om het orgel in het (te kleine) kerkje in Beek te kunnen plaatsen, weer hersteld zijn en het orgel, met de ornamenten bovenop het instrument, weer nagenoeg in de oorspronkelijke verschijningsvorm is opgebouwd.

Het waren erg warme zomerdagen eind juni, maar we hebben geen spijt dat we naar Middelburg gegaan zijn. Wat hebben we genoten! Niet alleen waren de dagen warm, ook de ontvangst en zeker de klanken van 'ons' De Rijckere-orgel. We realiseren ons dat het orgel helemaal niet meer van ons is, maar zo voelt het nog wel een beetje. We moesten even wennen aan de riante ruimte die het orgel nu heeft in de Sint-Augustinuskerk, die veel groter is dan het kerkje in Beek. Maar het klinkt hier zo mooi. We hebben vrijdagavond genoten van het openingsconcert door André Poortvliet en het vocaal ensemble Psallentes: *Messa della Madonna* van Girolamo Frescobaldi. We kwamen, dankzij de orgelmuziek en zang die klonk, vanuit de hectiek van het leven, als het ware terecht in een tuin van rust.

Zaterdagochtend woonden we ORGELKIDS! bij. Wat een leuk en educatief project. Er werd een pijporgeltje in elkaar gezet door een paar jongens en de volwassenen die zich nog kind voelden mochten meehelpen. Zelf nadenken en uitproberen maakt dat je er van kunt leren, maar zonder de deskundige en inspirerende leiding van Bram de Wolf was dat niet gelukt. Toen het orgeltje gebouwd was mocht erop gespeeld worden en dat klonk leuk. Daarna mocht het De Rijckere orgel door de bouwers ook nog even uitgetracteerd worden.

Maar dit kon niet te lang duren, omdat het claviorganum, een bijzonder klavierinstrument, gebouwd door Kamiel Dockx, gestemd moest worden voor het "lecture-recital" dat tussen de middag gehouden werd. Dit klonk samen met de renaissance-traverso bespeeld door Jeanne Troost verrassend mooi! Matthijs van der Moolen liet de baroktrombone klinken samen met het De Rijckere orgel dat opnieuw bespeeld werd door André Poortvliet.

Helaas moesten we hierna vanwege aangekondigde NS-perikelen weer terug naar Beek. We waren graag nog

gebleven voor de andere programmaonderdelen. Dank voor dit prachtige en goed georganiseerde orgelfestival!

Het thema bij het afscheid van het orgel uit Beek in februari 2023 was: "in dankbaarheid loslaten". Wij zijn nu dankbaar voor de mensen die het orgel naar Middelburg gehaald hebben, voor de plek die het orgel gekregen heeft en voor de herboren klank die ongetwijfeld opnieuw harten van mensen zal gaan raken.

Beek, Henk en Bertha Verkerk

II.

“Vol verwachting...”

Op 27 juni heb ik een weerzien beleefd waarop ik eerlijk gezegd niet meer gerekend, maar wel gehoopt had: in de Sint-Augustinuskerk in het verre Middelburg, met het orgel van de Vlaamse gebroeders De Rijckere. In 2023 is dit instrument vanuit mijn woonplaats Beek, in Zuid-Limburg, via de werkplaats van Verschueren Orgelbouw in Ittervoort, geremigreerd naar Zeeland. Vorige zomer werd het feestelijk in gebruik genomen en in het weekend van 26 en 27 juni werd de 250^e verjaardag van het orgel gevierd met de plaatsing van de gereconstrueerde ornamenten op de torens waar in Beek geen plaats voor was.

Als de laatste officiële bespeler voordat het orgel gedemonteerd werd had ik eerlijk gezegd niet helder voor ogen hoe het weerzien zou uitpakken. Nou, om te beginnen was er de fraaie entourage in de kerk zelf, met een bijzondere expositie van prachtige, door jonge talentvolle bouwers op ambachtelijke wijze vervaardigde instrumenten, plus het geroezemoes van het in groten getale opgekomen publiek dat in afwachting was van het slotconcert door de vermaarde Brusselse organist Bernard Foccroulle. Wat een mooi gebouw – en groot ook, vergeleken althans met het Beekse Koningskerkje, waarin het De Rijckere-orgel, bij de plaatsing in 1924 door niet al te subtiel uitgevoerd kunst- en vliegwerk passend gemaakt, een krappe eeuw dienst heeft gedaan. En toen keek ik naar boven, naar de galerij: daar zag ik (vergeef me mijn moderne taal) een soort 2.0-versie, trots glimmend en glanzend, en met de hoogte zoals de Kortrijkse bouwers die oorspronkelijk hadden voorzien. Een kwartiertje later, na een boeiende inleiding, begon het orgelconcert, dat ik in stille bewondering heb ondergaan. Wat een klankrijkdom! En ook wat een volume!

Daags na het slotconcert mocht ik na afloop van de Oudkatholieke eredienst nog even terugkomen om zelf op het orgel te spelen. Bram de Wolf, fijn dat dit mogelijk was. En wat was het boeiend om je te horen vertellen over wat de restauratie zoal behelsd had en met welke uitdagingen (lees: beperkingen, dilemma's, keuzes en wat dies meer zij) jouw collega's en jij de afgelopen twee, drie jaar te maken hebben gehad. Julius Caesar zei het ruim 2000 jaar geleden al: hoe feller de strijd, des te mooier de overwinning...

Om dit stukje niet nodeloos lang te maken: het spelen was een genot. Alleen al de constatering dat alles het weer deed (en naar ik graag aanneem nu ook zoals het oorspronkelijk bedoeld was) deed me goed. Maar ook van de afwerking was ik onder de indruk; werkelijk subliem. Complimenten! In mijn studententijd kwam mijn moeder wel eens op bezoek en kon het dan niet laten om mijn kamer grondig aan kant te maken. Meestal volgde bij het etentje daarna de opwekking, en daar moet ik dit nu schrijvende, aan denken: *‘Probeer het nou zo te houden!’*

Beek, Ilmar Woldring

2. *Facultad orgánica* van Francisco Correa de Arauxo

Van donderdag 17 tot en met zaterdag 19 september 2026 organiseren we een masterclass op orgel en klavechord in samenwerking met *Instituto del Órgano Hispano*. Het thema is *Facultad organica* van Francisco Correa de Arauxo. In gesprek met organist en klavecijnist André Poortvliet (AP) verkennen we dit meesterwerk.

Redactie: Dit jaar is het precies vierhonderd jaar geleden dat *Facultad orgánica* verscheen. Waarom is dat jubileum zo bijzonder?

AP: *Facultad orgánica* uit 1626 behoort tot de belangrijkste bronnen voor de Spaanse orgelcultuur van de zeventiende eeuw. Het is veel meer dan een bundel orgelmuziek. Correa de Arauxo schreef ook een uitgebreid theoretisch en pedagogisch traktaat waarin hij uitlegt hoe zijn muziek begrepen en uitgevoerd moet worden. Juist die combinatie van theorie en praktijk maakt het werk uniek en nog altijd relevant.

Redactie: Wie was Francisco Correa de Arauxo eigenlijk?

AP: Correa werd in 1584 geboren in Sevilla, destijds een van de rijkste en meest kosmopolitische steden van Europa. Hij groeide op in een omgeving waar kunst en muziek floreerden. Op vijftienjarige leeftijd werd hij al benoemd tot organist van de kerk van San Salvador in Sevilla. Later werkte hij in Jaén en Segovia. Zijn hele leven stond in het teken van de kerkmuziek en het orgel.

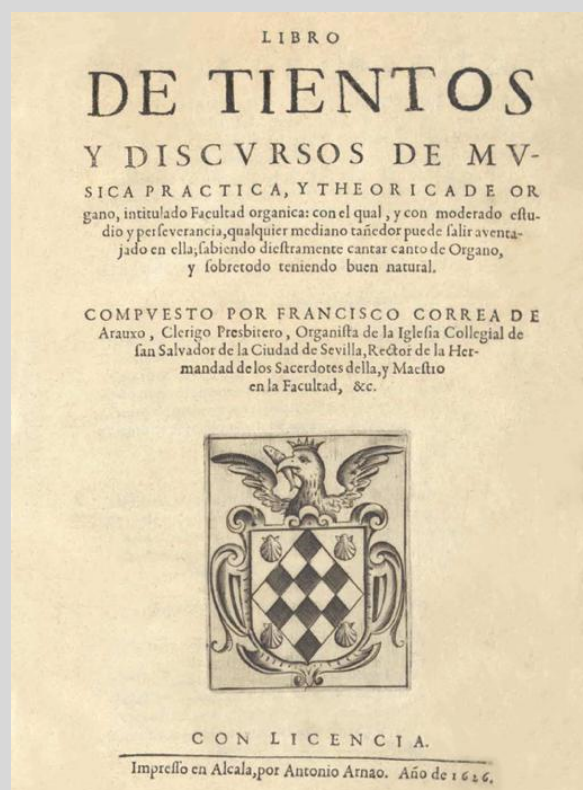

Redactie: Wat maakt *Facultad orgánica* zo vernieuwend?

AP: Correa bouwt voort op de traditie van componisten als Antonio de Cabezón, maar hij verlegt tegelijkertijd de grenzen. Zijn muziek is virtuozer, ritmisch complexer en harmonisch gedurfd. Bovendien benut hij de specifieke mogelijkheden van het Spaanse orgel, zoals de gedeelde registers, op een manier die vóór hem nauwelijks voorkwam. Daarmee vormt zijn werk een brug tussen renaissance en vroege barok.

Redactie: Het boek telt maar liefst 69 composities. Zit daar een duidelijke opbouw in?

AP: Zeker. Correa heeft de werken niet willekeurig geordend. Hij rangschikt ze onder meer naar oplopende moeilijkheidsgraad, zodat de speler zich stap voor stap kan ontwikkelen. Daarnaast is er een indeling naar modi, registratiemogelijkheden en verschillende genres. Het laat zien dat *Facultad orgánica* ook bedoeld was als leerboek.

Redactie: Tijdens de masterclass met Andrés Cea Galán wordt veel aandacht besteed aan de uitvoeringspraktijk van deze muziek. Waarom is dat zo belangrijk?

AP: Omdat je deze muziek niet volledig begrijpt als je alleen de noten speelt. Correa legt uit hoe je moet registreren, welke ornamenten je gebruikt, welke tempi passend zijn en zelfs welke vingerzettingen de voorkeur hebben. Hij laat eigenlijk een complete muzikale wereld achter waarin theorie en praktijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Redactie: Een opvallend onderdeel is de Spaanse cijfertabulatuur. Wat is daar zo bijzonder aan?

AP: In plaats van ons moderne notenschrift gebruikt Correa cijfers om de muziek vast te leggen. Voor hedendaagse musici oogt dat ingewikkeld, maar volgens Correa maakte dit systeem de polyfone structuur juist veel overzichtelijker. Je kunt de afzonderlijke stemmen gemakkelijker volgen en daardoor wordt ook de kwaliteit van de compositie zichtbaar.

Redactie: Waarom zijn begrippen als modi en hexachorden vandaag nog relevant?

AP: In Correa's tijd dacht men niet in majeur en mineur zoals wij dat doen, maar in kerktoonsoorten of modi. Elke modus had een eigen karakter en emotionele betekenis. Wanneer je die achtergrond kent, ga je de muziek anders interpreteren. Tempo, registratie en zelfs de klankkleur krijgen daardoor meer richting.

Redactie: Ornamenten spelen eveneens een grote rol?

AP: Ja, Correa beschrijft heel nauwkeurig hoe versieringen moeten worden uitgevoerd. Hij onderscheidt bijvoorbeeld *quiebro* en *redoble*. Opvallend is dat hij ook duidelijk maakt dat niet alle ornamenten letterlijk genoteerd hoeven te zijn. Van een goede organist verwacht hij dat die de stijl begrijpt en op een verantwoorde manier zelf aanvult.

Redactie: Zelfs over vingerzettingen schrijft Correa uitvoerig. Waarom vond hij dat belangrijk?

AP: Spanje kende een opvallend rijke traditie van traktaten over klaviertechniek. Correa laat zien hoe bepaalde passages het meest natuurlijk gespeeld kunnen worden. Daarbij kiest hij voor een pragmatische benadering: niet één systeem is heilig, maar de muziek bepaalt welke vingerzetting het beste werkt. Dat klinkt eigenlijk verrassend modern.

Redactie: Op welke instrumenten klinkt deze muziek volgens jou het best?

AP: Natuurlijk denk je allereerst aan Spaanse renaissanceorgels met gedeelde registers en een middentoonstemming. Helaas zijn er niet veel orgels uit zijn tijd bewaard. Maar ook kleinere orgels, klavecimbels en klavechorden zijn zeer geschikt. Correa schrijft zelf dat sommige van zijn virtuoze werken zelfs beter tot hun recht komen op kleinere instrumenten dan op grote orgels, vanwege de directheid van kleinere instrumenten.

Redactie: De masterclass vindt plaats in Middelburg met een historisch orgel van Gebroeders De Rijckere, gebouwd in de traditie van de Zuidelijke Nederlanden. Welke rol speelde deze traditie in Spanje?

AP: Die invloed is groter dan vaak wordt gedacht. Vlaamse orgelbouwers werkten in de zestiende en vroege zeventiende eeuw op grote schaal in Spanje. Daardoor ontstonden duidelijke overeenkomsten tussen Spaanse en Zuid-Nederlandse orgels. Dat maakt het ook heel aannemelijk dat Correa's muziek uitstekend uitgevoerd kan worden op historische instrumenten uit onze 'eigen' orgeltraditie.

Redactie: Tijdens de masterclass krijgt niet alleen het orgel aandacht, maar ook het klavechord. Waarom is dat instrument zo interessant voor de muziek van Correa?

AP: Het klavechord was in Correa's tijd het studie-instrument voor organisten. Correa besteedt er zelf aandacht aan in *Facultad orgánica* door te beschrijven hoe je het instrument moet stemmen. Voor een masterclass is het daarom heel leerzaam om Correa's muziek ook op het klavechord te ervaren. Op zo'n instrument word je heel direct geconfronteerd met je toucher, vingerzetting, articulatie en de onafhankelijkheid van de stemmen. Je kunt je niet verschuilen achter de grotere klank van een orgel.

Het klavechord kan daardoor functioneren als een soort laboratorium. Je ontdekt heel concreet hoe je een stem meer kunt laten spreken, hoe je ornamenten vormgeeft en hoe je de verschillende stemmen ten opzichte van elkaar articuleert. Wat je daar leert, kun je vervolgens meenemen naar het orgel. Het gaat dus niet om de vraag welk instrument 'het beste' is voor

de muziek van Correa de Arauxo, maar om wat je via het ene instrument kunt leren over het andere.

Redactie: Wat hoop je dat musici en luisteraars meenemen uit dit jubileumjaar?

AP: Ik hoop vooral dat meer mensen ontdekken hoe rijk en veelzijdig deze muziek is. *Facultad orgánica* is geen museaal document, maar een levend meesterwerk. Achter de soms complexe theorie schuilt buitengewoon expressieve en inspirerende muziek. Vierhonderd jaar na verschijnen heeft Correa ons nog altijd veel te vertellen, zowel als componist, als pedagoog en als musicus.

Deze masterclass over *Facultad orgánica* wordt gegeven door Andrés Cea Galán. Hij is een veelzijdig musicus. Hij speelt behalve orgel ook klavecimbel en klavechord. Hij studeerde in Lille bij Jean Boyer en in Bazel bij Jean Claude Zehnder. Als musicus herkent hij ook de invloeden van onder anderen Willem Retze Talsma, Bernhard Brauchli en Françoise Lengellé. Bij Gerhard Grenzing leerde hij het ambacht van orgelmaker en hij wordt door verschillende culturele instellingen in Spanje erkend als orgeladviseur.

Ook als musicoloog laat hij van zich horen. Zijn interesse heeft het Spaanse klavierrepertoire en de geschiedenis, techniek en esthetiek van het orgel in Spanje. Zijn artikelen en boeken over dit onderwerp worden beschouwd als waardevolle bijdragen aan de kennis van de Spaanse orgelcultuur. Hij deed promotieonderzoek naar Spaanse tabulaturen uit de 16e en 17e eeuw aan de Universiteit Complutense van Madrid.

Als muzikeredacteur publiceerde hij de klaviermuziek van Francisco Fernandez Palero (Edition Gaus), de Ricercari van Sebastian Raval (Patrimonio Musical Español, Fundación Caja Madrid), twee boeken met muziek van Juan Cabanilles en een publicatie met muziek van Pablo Bruna (Instituto del Órgano Hispano).

Dankzij zijn vernieuwende aanpak van de uitvoering, met name van Spaanse klaviermuziek, wordt hij regelmatig uitgenodigd om te spelen en les te geven in heel Europa, Mexico, Zuid-Amerika en Japan. Als solist maakte hij opnames voor de radio en diverse cd's voor de labels Lindoro, Almaviva, Aeolus en Tritó. Hij werkte ook samen met Ensemble Plus Ultra onder leiding van Michael Noone aan de opname van muziek van Tomás Luis de Victoria (Universal). Hij is directeur van de Andalusische Orgel Academie (www.institutodelorganohispano.es).

Praktische informatie masterclass *Facultad orgánica*

17 t/m 19 september 2026

Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Planning

donderdag 17 september 2026

10.30 uur - ontvangst & kennismaking

11.00 - 12.30 uur - masterclass

12.30 - 13.30 uur - lunch

13.30 - 14.30 - lezing en workshop met Menno van Delft: *'Het Iberische klavechord'*

14.30 - 18.00 uur - masterclass

Avond - individuele studietijd op orgel en klavechord

vrijdag 18 september 2026

10.30 - 12.30 uur - masterclass

12.30 - 13.30 uur - lunch

13.30 - 14.30 - workshop met Menno van Delft: *'Het Iberische klavechord'*

14.30 - 17.00 uur - masterclass

20.00 uur - concert door Andrés Cea Galán op het De Rijckere-orgel & klavechord

zaterdag 19 september 2026

10.30 - 12.30 uur - masterclass

12.30 - 13.30 uur - lunch

13.30 - 16.00 uur - masterclass

16.00 - 18.00 uur - mogelijkheid om presentatieconcert voor te bereiden

20.00 uur - presentatieconcert door de deelnemers en Andrés Cea Galán (orgel & klavechord)

21.30 uur - borrel en uitreiking certificaten

Toehoorders

Aanmelden als toehoorder is nog mogelijk via info@derijckereorgel.nl

Kosten zijn 30 EUR voor drie dagen of 10 EUR per dag.

Concerten

Er zijn twee avondconcerten op vrijdag 18 september en zaterdag 19 september. De kaarten voor de avondconcerten zijn 12 EUR. Bezoekers tot 18 jaar en studenten betalen 8 EUR. Tickets zijn verkrijgbaar aan de kassa van de kerk en via onze website www.derijsckereorgel.nl Van harte welkom!

3. Werkzaamheden aan de orgelgalerij

De uit Isoboard en OSB-platen bestaande ondervloer, die we op de originele planken van de galerijvloer hebben aangebracht, is nu helemaal voltooid. Op deze veel stabielere en stiller geworden galerijvloer brengen we binnenkort grenen vloerdelen aan. We zijn erin geslaagd een mooie gebruikte partij van 59 m² tegen een zeer schappelijke prijs aan te schaffen. Na de komende masterclass *Facultad orgánica* pakken we onder leiding van Jan Boot de verdere afwerking van de galerij en het ter bescherming van het orgel reversibel aan te brengen scherm aan het bovenste gedeelte van het raam aan de straatzijde van de Bree, weer voortvarend op. Inmiddels zijn we ook begonnen met wat proefjes rond de verlichting van het orgel. Bij de avondconcerten is gebleken dat we hier echt iets aan moeten doen. Hieronder ziet u een korte impressie van de vorderingen.

4. Terugblik op de orgelzomer 2026 van Orgelstad Middelburg

In deze terugblik geven we enkele impressies van de drie concerten waarin de twee De Rijckere-orgels klonken: het wandelconcert met Tymen Jan Bronda en de concerten door Menno van Delft en Benjamin Steens. Een wat ons betreft bedenkelijk bijkomstigheidsfeit was het feit dat we het Duyschot/Müller-orgel deze zomer in letterlijke zin te vaak en te lang de rug toe hebben gekeerd: dit fraaie instrument was pas tijdens het slotconcert op 1 september voor de eerste keer te horen. Hoe fraai het De Rijckere-orgel ook zijn mag, we zullen daar in de toekomst voor waken!

Wandelconcert met Tymen Jan Bronda

Tymen Jan Bronda uit Groningen gaf een concert op de beide De Rijckere-orgels. Gestart werd in de Oostkerk, waar hij werken van Buxtehude en Bach uitvoerde. In zijn inleiding gaf hij aan wat geschrokken te zijn van de staat van het orgel in de Oostkerk. Niet alle registraties en combinaties waren goed bruikbaar, waardoor hij wat aanpassingen in de registraties heeft moeten doorvoeren. In het openingswerk van Buxtehude, waar hij diverse tongwerken gebruikte, was dit nog niet zo goed merkbaar. Zowel het orgel als de speler zorgden voor een overtuigende uitvoering. Bij de werken van Bach, met name bij het afsluitende *Praeludium en fuga in a*, was dit beter hoorbaar. Zowel in de bescheiden registraties als de uitvoering kwam dit fraaie werk iets minder uit de verf. Voor het tweede deel van het concert wandelden we naar de Sint Augustinuskerk, waar het andere De Rijckere-orgel zorgde voor een fraai slot van het concert. Op de staat van dit orgel viel niets aan te merken en de muziek die Tymen Jan Bronda hiervoor had gekozen was zeer passend voor dit instrument. We hoorden werken van Frescobaldi, Rossi, Sweelinck en Muffat. Met zeer gevarieerde registraties en overtuigend spel werd dit door velen het fraaiste deel van het concert gevonden. De *Toccata septima* van Muffat was een waardige afsluiter van dit concert!

Concert door Menno van Delft

Menno van Delft is in zijn voorbereidingen voor zijn concert bepaald niet over één nacht ijs gegaan. Op een koude zaterdag, begin maart van dit jaar, bezocht hij het orgel voor een eerste keer en besloot toen om zijn hele concertprogramma op het De Rijckere-orgel te spelen. Bij aanvang van het concert stond Menno van Delft stil bij het trieste nieuws dat Harry van der Kamp, de dag vóór het concert op 17 augustus overleed. Van der Kamp was één van de belangrijkste Nederlandse pioniers op het gebied van de oude muziek en het barokrepertoire. Als zanger en artistiek leider van het Gesualdo Consort Amsterdam legde hij het volledige vocale werk van Jan Pieterszoon Sweelinck vast. Als afsluiting van dit project dat als *Het Sweelinck Monument* werd uitgebracht, werden alle orgel- en klavecimbelwerken opgenomen door een keur van vooraanstaande spelers en gespeeld op belangrijke historische instrumenten. Van Delft die zijn programma aanving met een blokje met muziek van Sweelinck zelf en diens leerlingen Samuel Scheidt (Halle) en Heinrich Scheidemann (Hamburg), droeg zijn concert aan Harry van der Kamp op. Deze muziek, die het ook wat betreft de middentoonstemming prima doet op het De Rijckere-orgel, droeg in combinatie met de doordachte interpretatie en fijnzinnige manier van spelen bij aan een weldadige muziekbeleving. In de contrastrijke en zeer virtuoze *Toccata seconda in d* van Gregorio Strozzi werden de grenzen van de middentoonstemming regelmatig opgezocht waardoor er expressief veel te beleven viel. Menno van Delft nam ons als publiek mee in een zeer goed gedoctrineerde educatieve toelichting op- en demonstratie van de middentoonstemming. Hij benadrukte dat het leren luisteren naar muziek die wordt gespeeld in deze stemming een boeiend proces is waarin je moet investeren en groeien, maar dat je zeker ook de tijd moet geven. Het vervolg van het programma met de *Partie VI in a* van Johann Kuhnau en een door Johann Sebastian Bach voor klavier bewerkt maar anoniem

overgeleverd *Concerto in C* zouden het op het Duyschot/Müller-orgel ongetwijfeld goed gedaan hebben maar de spannende keuze om dit repertoire toch op het De Rijckere-orgel te spelen pakte fantastisch uit. Het *Adagio in d, H 352* van Carl Philipp Emanuel Bach kreeg een haast lyrische vertolking, wat mooi! *Ein Andante für eine Walze in eine kleine Orgel in F, KV 616* van Wolfgang Amadeus Mozart dat de meesten van ons tot dan toe alleen via “gelijkzwevende ingestelde oren” kenden, vormde een spectaculair slot van een leerzame en belevenisrijke avond. De keuze om het hele concertprogramma op het De Rijckere-orgel te spelen vormde ongetwijfeld een uitdaging maar mede door de uitstekende toelichting en de opbouw van het programma werden we als luisteraars meegenomen in een boeiend en zeer gewaardeerd avontuur.

Concert door Benjamin Steens

Benjamin Steens trakteerde het publiek in de Sint-Augustinuskerk op een boeiende reis door bijna twee eeuwen orgelmuziek. Van de monumentale Fantasia van Peeter Cornet tot Bach en Muffat: dit programma was heel rijk en verrassend gevarieerd. Boeiend was ook de afwisseling tussen het De Rijckere-orgel en het Duyschot/Müller-orgel, die elk een eigen karakter aan de muziek meegaven. Na een uitgebreide inleiding op de werken, ging Benjamin Steens in op de verschillende stemmingen die beide orgels hebben en wat dat betekent voor de luisterervaring. Naast een uitstekende speler is hij ook een boeiende docent...

De werken van Peeter Cornet klonken zeer overtuigend op het De Rijckere-orgel. Er kwamen veel klankkleuren voorbij, waarbij de Fluit 4 met Rossignol en vervolgens de Trompet voor krachtige contrasten zorgden in het *Salve Regina*. Frescobaldi's *Partite sopra la Monica* kreeg een levendige en virtuoze uitvoering, terwijl Louis Couperins *Fantaisie 'Duretez'* juist ruimte bood voor verstillig.

De *Ground* van Arthur Philips, met de prachtige fluiten van het Duyschot/Müller-orgel was direct een hoogtepunt. Met Bachs Canzona liet Steens horen hoe uitgebalanceerd de polyfone orgelmuziek klinkt op dit instrument. Het slot met Muffats *Toccata primi toni* en *Passacaille in g* was indrukwekkend, alhoewel de vele registratiewisselingen in het laatste werk soms een gefragmenteerde indruk achterlieten. Steens combineerde een perfecte technische beheersing met een duidelijke liefde voor dit historische repertoire. Een muzikaal rijke en inspirerende avond en een mooi slot van de zomerserie 2026 van Orgelstad Middelburg.

5. Masterclass met Pieter Dirksen over Sweelinck en Scheidemann

Op 22 mei 2027 organiseren we een ééndaagse masterclass met Pieter Dirksen over 'De Fantasia bij Jan Pieterszoon Sweelinck en zijn meesterstudent Heinrich Scheidemann'. Pieter Dirksen is een bekende klavecinist, organist en musicoloog, die promoveerde met een proefschrift over de klaviermuziek van Jan Pieterszoon Sweelinck. Hij publiceerde studies en uitgaven met name op het gebied van de Noord-Europese klaviermuziek van Sweelinck tot Bach.

De Fantasia bij Sweelinck en Scheidemann

Het 'hart' van Sweelincks klaviermuziek ligt in zijn 29 fantasieën, met meesterwerken als de Fantasia Cromatica en de Hexachord-Fantasia, maar ook met speelse Echofantasieën. Hij bedeelde daarbij klavecimbel en orgel even rijkelijk. Bij Heinrich Scheidemann ligt daarentegen - afgezien van een enkele fraaie fantasie voor klavecimbel - het accent op het orgel, in de vorm van de koraalfantasia. We kennen maar liefst 18 werken van hem in dit genre. Het was een echte 'uitvinding' van Scheidemann, met bijzonder veel variatie: van eenvoudige werken zonder pedaal, tot uitbundige lange koraalfantasieën voor twee tot drie manualen en pedaal.

Tijdens deze masterclass gaan we onder leiding van Pieter Dirksen in op dit fascinerende repertoire met twee bijzondere instrumenten: het historische Duyschot/Müller-orgel en een kopie van een virginaal naar Ruckers.

Repertoire

Jan Pieterszoon Sweelinck (1561-1621)

orgel:

- Fantasia d4 SwWV 261 (echo)
- Fantasia F1 SwWV 263 (Hexachord Fantasia)
- Fantasia F2 SwWV 264
- Fantasia G3, SwWV 268
- Fantasia g2 SwWV 271 (driestemmig)
- Fantasia g3 SwWV 272 (bicinium)
- Fantasia a3 SwWV 275 (echo)

virginaal:

- Fantasia C2 SwWV 254 (Echo)
- Fantasia d1 SwWV 258 (Fantasia Cromatica)
- Fantasia G1 SwWV 266
- Fantasia a3 SwWV 275 (echo)

Heinrich Scheidemann (1596-1661)

orgel:

- Vater unser im Himmelreich WV 27
- In dich hab ich gehoffet, Herr WV 8
- Ach Gott, vom Himmel sieh darein WV 89
- Lobet den Herren WV 13
- Allein zu dir, Herr Jesu Christ WV 75

virginaal:

- Fantasia in G WV 86

Planning

Het dagverloop ziet er als volgt uit:

09.30-10.00 uur - inloop, koffie, kennismaking

10.00-10.30 uur - inleiding door Pieter Dirksen: *de Fantasia bij Sweelinck en Scheidemann*

10.30-12.30 uur - masterclass

12.30-13.30 uur - lunch

13.30-16.30 uur - masterclass

16.30-18.00 uur - mogelijkheid om presentatieconcert voor te bereiden

20.00 uur - presentatieconcert door de deelnemers en Pieter Dirksen (orgel & virginaal)

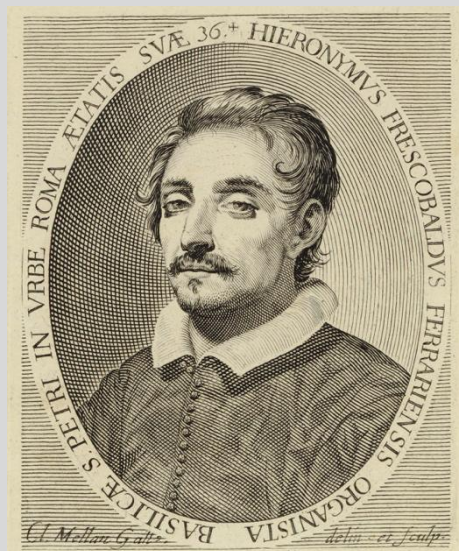
21.30 uur - borrel en uitreiking certificaten

Inschrijven?

Inschrijven als deelnemer of toehoorder is mogelijk via onze website.

6. Masterclass met Francesco Cera over *Libro Secondo* van Frescobaldi

Van 30 september tot en met 2 oktober 2027 is er een masterclass met Francesco Cera over de klaviermuziek van Girolamo Frescobaldi. In 2027 is het 400 jaar geleden dat zijn *Libro Secondo* werd gedrukt in Rome. Een goede reden om deze muziek centraal te stellen tijdens deze driedaagse cursus.

Rome, omstreeks 1620. In de stad waar de oude wereld overal zichtbaar aanwezig is, ontstaat tegelijkertijd iets uitgesproken nieuws. De vroege barok krijgt hier een van haar meest karakteristieke vormen: dramatisch, expressief en gericht op beweging, contrast en directe zeggingskracht. Architectuur, schilderkunst, beeldhouwkunst en muziek lijken elkaar daarin te vinden.

De vroege werken van bijvoorbeeld Gian Lorenzo Bernini (1598-1680) zijn hiervan een sprekend voorbeeld. Zijn sculpturen en architectonische projecten kenmerken zich door een sterke gerichtheid op dynamiek, lichamelijke expressie en de relatie tussen kunstwerk en beschouwer. Hoewel muziek en beeldende kunst uiteraard hun eigen historische en theoretische kaders hebben, is het veelzeggend dat beide disciplines in deze periode een vergelijkbare belangstelling tonen voor beweging, affect en retorische werking.

Binnen deze overgangperiode neemt Girolamo Frescobaldi (1583–1643) een bijzondere positie in. Als organist van de Sint-Pietersbasiliek behoort hij tot de meest invloedrijke klavierspelers en componisten van het vroeg zeventiende-eeuwse Italië. Francesco Cera zal de historische en culturele context van Rome in de jaren 1620 schetsen waarbij andere kunstvormen (architectuur, beeldhouwkunst, schilderkunst) naast de muziek van Frescobaldi worden geplaatst.

Repertoire

I secondo libro di toccate, canzone, versi d'hinni, magnificat, gagliarde, correnti et altre partite d'intavolatura di cimbalo et organo (Rome, 1627)

De veertig werken uit deze publicatie laten een grote diversiteit aan vormen zien. Tijdens deze driedaagse masterclass zal Francesco Cera ingaan op de historische bronnen, de muzikale tekst en de uitvoeringspraktijk.

Planning

donderdag 30 september 2027

10.30 - 18.00 uur - masterclass

avond - individuele studietijd op orgel en klavecimbel

vrijdag 1 oktober 2027

10.30 - 17.00 uur - masterclass

20.00 uur - concert door Francesco Cera

zaterdag 2 oktober 2027

10.30 - 16.00 uur - masterclass

16.00 - 18.00 uur – voorbereiden presentatieconcert

20.00 uur - presentatieconcert door de deelnemers en Francesco Cera

21.30 uur - borrel en uitreiking certificaten

Inschrijven als deelnemer of toehoorder is mogelijk via onze website.

7. CD-presentatieconcert THE ALCHEMY: “Fine Knacks - *music of resistance in early 17th century England*”

In maart 2026 is een CD-opname gemaakt met het De Rijckere-orgel door ensemble THE ALCHEMY. In oktober zal deze CD met Engels repertoire verschijnen. Deze wordt ook in de Sint-Augustinuskerk gepresenteerd op 9 oktober 2026. Initiatiefnemer en organist Michael Bennett geeft een toelichting op dit project, de instrumenten en het zelden gehoorde repertoire van John Bull en Benjamin Cosyn.

‘Het nieuwe album “*Fine Knacks - music of resistance in early 17th century England*” is het debuutalbum van ensemble **THE ALCHEMY**. Dit trio ontstond uit een samenwerking tussen de twee klavierspelers Maciej Skrzeczkowski en Michael Bennett, gebaseerd op hun gedeelde passie voor uitvoeringspraktijkonderzoek en interpretatie van de componist John Bull. Om het geheel compleet te maken, werd Mikolaj Kotarski al snel toegevoegd als de “bard” die de tenorpartijen in de madrigalen zingt, met gebruik van de oorspronkelijke Engelse uitspraak zoals beschreven door John Hart in 1569 in zijn *Orthography*, en met zijn eigen kenmerkende frasering en energie.

Met de Engelse componist en klaviervirtuoos John Bull als inspiratie en vertrekpunt zijn we dieper ingegaan op de onderliggende boodschap van de muziek: verzet. In die tijd werd contrapuntische muziek namelijk als onwenselijk beschouwd door tirannieke autoriteiten. Dit heeft ook een duidelijke link met onze huidige tijd, waarin kunst, muziek en creatieve expressie actief worden onderdrukt door degenen die zich bewust zijn van de helende kracht van kunst.

Dit project weerspiegelt een volgende fase in het onderzoek naar historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. De combinatie van klavecimbel en muselaar weerspiegelt de gereconstrueerde klankidealen van het Elizabethaanse Engeland, inclusief de verwijzing naar het instrument in Whitehall Palace “*for two to play*”, dat het concept van “duellerende klavierspelers” beschrijft. De combinatie van twee getokkelde instrumenten voegt een bijzondere energie toe die onmogelijk door één persoon alleen kan worden bereikt, en dit was juist gewenst in de Elizabethaanse periode. Ten slotte weerspiegelt de akoestiek van de Sint-Augustinuskerk het specifieke type akoestiek dat te vinden was in de grote *Music Halls* van die tijd, met name gekenmerkt door brede middenscheppen, die de componisten gekend moeten hebben.

THE ALCHEMY na afloop van de CD opname in de Sint-Augustinuskerk

De orgelsolo's, uitgevoerd op het De Rijckere-orgel, zijn gebaseerd op nieuw onderzoek naar uitvoeringspraktijk en houden verband met de instrumenten van Brebos die Bull kende in El Escorial en Antwerpen. Historische registraties die verbonden zijn met de Brebos-orgels in El Escorial komen aan bod, evenals historische registraties van Wilhelm Van Lare voor het orgel van de Sint-Jacobskerk in Antwerpen. Versieringen worden nauwgezet uitgevoerd zoals beschreven in vroege Engelse bronnen, zoals de "Bevin Source": trillers vanaf de hoofdtoon en glijbewegingen vanuit een onderliggende terts zijn kenmerkend. In het specifieke geval van de versieringen, met name in de muziek van Benjamin Cosyn, zijn deze exact door de componist uitgeschreven, waardoor er geen ruimte is voor improvisatie. Meerdere werken zijn wereldpremière-opnames, waaronder de canons uit het Weense manuscript van Bull.

Het kernprincipe van **THE ALCHEMY** is de transformatie van energie. De Engelse muziek uit het begin van de 17e eeuw onderscheidt zich door haar improvisatorische karakter, experimenteerdrang en emotionele eigenheid. We kijken ernaar uit om deze bijzondere muziek, waar we zo van houden, met jullie te delen, en hopen dat jullie met ons meegaan om de verhalen en emoties die erin besloten liggen te ervaren!

CD-presentatieconcert

9 oktober 2026, 20.00 uur, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Presentatieconcert CD '**Fine Knacks - music of resistance in early 17th century England**'

Ensemble **THE ALCHEMY**:

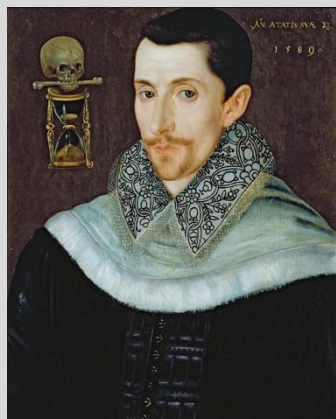
Michael Bennett, Maciej Skrzeczkowski & Mikołaj Kotarski

De Rijckere-orgel (1776), klavecimbel, muselaar, zang

Muziek van John Dowland, Benjamin Cosyn, John Bull, Thomas Weelkes

Gratis toegang, de collecteopbrengst is bestemd voor Stichting De Rijckere-orgel 1776.

Het album wordt uitgebracht via de bekende streamingsdiensten en bandcamp.

Meer John Bull?

Afgelopen jaren namen Michael Bennett en Maciej Skrzeczkowski beiden een album met muziek van John Bull op.

Deze zijn via onderstaande links te raadplegen:

Organ works of the early period

The Real John Bull

8. Steun ons: adopties, De-Rijckere wijnen en een CD

Adopties

Alle registers zijn geadopteerd, de adoptanten staan vermeld op de betreffende webpagina. We hebben recent nog drie speelhulpen ter adoptie aangeboden.

De Rijckere-wijnen

De De Rijckere-wijnen betreffen een Franse witte wijn (Chardonnay-Viognier) en een Franse rode wijn (Merlot). Beide wijnen komen uit de Languedoc. Heerlijke wijnen om zelf van te genieten of leuk om weg te geven als cadeau of relatiegeschenk. Door deze De Rijckere-wijnen te kopen, helpt u ons het project te realiseren.

2024 Cuvée DE RIJCKERE – CHARDONNAY VIOGNIER

L'AUDE – LANGUEDOC

Perfect huwelijk van sappige fris ronde Chardonnay, met de gedistingeerde Viognier. De kleur is helder goudgeel. In de neus delicate aroma's van tropisch wit fruit, witte bloemen en een toefje hazelnoot. De smaak is mondvullend met tonen van abrikoos, perzik, appel en wat karamel. De afdronk is droog en aanhoudend fris. Heerlijk als aperitief of bij geitenkaas, witvlees- of visgerechten.

2024 Cuvée DE RIJCKERE – MERLOT

L'AUDE – LANGUEDOC

Deze Merlot is gemaakt van 20 jaar oude stokken van de zonnige zuidhellingen uit de buurt van Carcassonne. In de neus treffen we gul fruit van bessen en bramen, de smaak is rijk met tonen van bosfruit en subtiele kruidigheden. De afdronk is lang en aangenaam. Heerlijk bij jong belegen kazen, charcuterie en pastagerechten.

De wijnen zijn te koop per doos van zes flessen en per fles. Een doos met zes flessen kost € 65,-, de prijs per fles is € 12,00. Vanaf 12 flessen wordt de wijn gratis thuisbezorgd op Walcheren en de Bevelanden. Uiteraard is de wijn ook te koop en af te halen bij onze activiteiten en desgewenst ook op afspraak bij de Sint Augustinuskerk te Middelburg. Op onze website kunt u via het bestelformulier de wijn eenvoudig bestellen. Tegen een meerprijs is deze wijn ook leverbaar in luxe geschenkverpakkingen voor twee flessen.

CD "Fugue & Caprice"

In 2022 is een CD opgenomen op het De Rijckere-orgel dat toen nog in Beek stond. Het programma geeft een goed beeld van de mogelijkheden van het orgel met componisten als Louis Couperin (ca. 1626-1661), François Roberday (1624-1680), Johann Jakob Froberger (1616-1667), Henry Du Mont (1610-1684), Abraham van den Kerckhoven (1618-1701), Jacobus La Fosse (1671-1721) en Claude Balbastre (1724-1799).

Nu het De Rijckere-orgel in Middelburg geplaatst is, is deze CD een belangrijk historisch document geworden. De mogelijkheid de in Beek door Léon op CD vastgelegde klanken te kunnen vergelijken met de wijze waarop het orgel zich nu in de fraaie akoestiek van de Sint-Augustinuskerk manifesteert, levert een boeiende luisterervaring op. We hopen dat u één of meerdere exemplaren wilt afnemen. Bestellen kan eenvoudig via de knop CD op onze website. De vermelde verzendkosten hebben betrekking op de verzending van één exemplaar. Voor verzending van meerdere exemplaren kunt u contact opnemen met het secretariaat. Bezorging bij een bestelling van meerdere exemplaren behoort tot de mogelijkheden.

Speciale actieprijs 2026: prijs per stuk: € 15,-. Bij afname van 3 exemplaren betaalt u slechts € 40,-.

9. Agenda 2026 / 2027

12 september 2026, historische kerken in Middelburgse binnenstad

Diverse orgelbespelingen en rondleidingen ter gelegenheid van *Open Monumentendag / Nationale Orgeldag 2026*. Voor verdere informatie en programma's zie de website van *Stichting Orgelstad Middelburg*: <https://orgelstadmiddelburg.com/>

17 t/m 19 september 2026, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

MASTERCLASS, LEZINGEN EN CONCERTEN:

Francisco Correa de Arauxo

400 jaar Facultad orgánica (1626)

Andrés Cea Galán (Sevilla), orgel & klavechord

18 september 2026, 20.00 uur

Concert door **Andrés Cea Galán**, De Rijckere-orgel en klavechord

Muziek van Francisco Correa de Arauxo

19 september 2026, 20.00 uur

Presentatieconcert door deelnemers masterclass en **Andrés Cea Galán** op orgel en klavechord

Muziek van Francisco Correa de Arauxo

CD-presentatieconcert, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

9 oktober 2026, 20.00 uur

Presentatieconcert CD '*Fine Knacks - music of resistance in early 17th century England*'

Ensemble **THE ALCHEMY**:

Michael Bennett, Maciej Skrzeczkowski & Mikołaj Kotarski

De Rijckere-orgel (1776), klavecimbel, muselaar, zang

Muziek van John Dowland, Benjamin Cosyn, John Bull, Thomas Weelkes

22 mei 2027, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

LEZING, MASTERCLASS EN CONCERT:

De Fantasia bij Sweelinck & Scheidemann

Pieter Dirksen, orgel & virginaal

30 september t/m 2 oktober 2027, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

MASTERCLASS, LEZINGEN EN CONCERTEN:

Girolamo Frescobaldi - *Libro Secondo* (Rome, 1627)

Francesco Cera, orgel & klavecimbel